

Bokföring för småföretagare

Daniel Andersson 2003

Får spridas fritt

www.addelei.nu/~daniel/Bokf/

Presentation

Daniel Andersson

- Högskolan i Jönköping, datoringenjör
- Eget företag sedan 1997, datorkonsult
- Med tiden även redovisningstjänster
- Anställd sedan i våras på Enventus AB som ekonomi- och IT-ansvarig

Jag hade turen att få ett jobb direkt efter studierna. Jag har under lång tid arbetat med Enventus som datorkonsult och de ville gärna ha kvar mig även efter studierna och då tjänsten som ekonomiansvarig var ledig passade det bra för mig. Det blir en lagom blandning tycker jag.

Innehåll

- Bolagsformer
 - Skatter
 - Redovisningsregler
 - Bokföring i praktiken
 - Bokslut / deklaration
 - Länkar och referenser
-
-

Bolagsformer

- Enskild firma
- Handelsbolag
- Kommanditbolag
- Aktiebolag (privata/publika)

Enskild firma är vanligast: 56% av svenska bolag.
Aktiebolag är näst vanligast: 28%.
[1]

De viktigaste skillnaderna mellan bolagstyperna är antalet delägare, om bolaget är en “juridisk person” (dvs kan äga saker och sluta avtal), var vinsten beskattas och vilket ansvar ägaren/ägarna har vid en eventuell konkurs.

Enskild firma, HB eller KB är enklast att starta och driva men om det finns risker inblandat bör man alltid välja AB.

Bolagsformer, skillnader

- Delägare
 - Juridisk person
 - Skattesubjekt
 - Ägaransvar
 - Insats
-
-

Bolagstyper sammanställning

	Deare äg	Juridisk person	Skatte- subjekt	Ägar- ansvar	Insats
Enskild firma	1	Nej	Nej	Fullt	0
Handelsbolag	2-	Ja	Nej	Fullt	0
Kommanditbolag	2-	Ja	Nej	F / B	0
Aktiebolag	1-	Ja	Ja	Begr	100'

I ett kommanditbolag finns minst en komplementär som är fullt ansvarig och minst en kommanditdelägare som är begränsat ansvarig.

Insatsen (=aktiekapitalet) för publikt aktiebolag är minst 500'.

Om 50% av aktiekapitalet är förbrukat är styrelsen skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning och eventuellt begära bolaget i konkurs om det visar sig att det inte går att driva vidare.

Skatter

- Moms
 - Arbetsgivaravgifter
 - F-skatt
 - Egenavgifter
 - Bolagsskatt
 - Kommunal och statlig skatt (A-skatt)
 - Utdelningskatt
-

Det finns flera olika skatter som ett företag får betala. En kort redogörelse följer på kommande sidor.

Skatter – moms

- Statlig beskattning av mervärde
- Försäljning av momspliktiga varor – moms skall betalas
- Företag har normalt avdragsrätt för moms på inköp
- Momssatser: 25% (20%), 12% (10,71%) eller 6% (5,66%)

Moms skall tas ut på det mervärde som skapas i varje led. Moms skall bara betalas av konsument och därför har företag “avdragsrätt” för ingående moms, man får tillbaka det man har betalat. Den moms man får in på fakturering skall betalas in till SKM. Momsen redovisas i skattedeklaration varje månad eller i självdeklarationen (om man har mindre omsättning).

Det finns vissa undantag från avdragsrätten, t ex om man köper en personbil till bolaget.

Skatter – moms, exempel

- Försäljning av en dator till Nisse:
Nisse betalar: 10 000.-
20% är moms: 2 000.-
(Du betalar till SKM)
Din intäkt: 8 000.-
 - Du köper en dator:
Du betalar: 10 000.-
20% är moms: 2 000.-
(SKM betalar tillbaka)
Din kostnad: 8 000.-
-
-

Skatter – Arbetsgivaravgift

- Avgifter för att täcka kostnaderna i socialförsäkringssystemet. Lägg på lönekostnaderna med 32,82%.

Arbetsgivaravgifterna skall redovisas till skattemyndigheten i skattdeklaration varje månad.

Det finns ett grundläggande företagsstöd som gör att man bara betalar 27.82% på löner upp till 71 000 kronor per månad (dvs maximala reduktionen blir 3550).

Skatter, F-skatt

- F-skatt är en preliminär skatt som debiteras till näringsidkare för att täcka egenavgifter eller bolagsskatt.
- Om man inte har F-skattebevis är uppdragsgivare skyldiga att göra avdrag för egenavgifter.
- F-skatt ansöker man om hos SKM i blanketten Skatte- och avgiftsanmälan, RSV 4620 [2].

SKM skickar varje år ut ett “F-skattebevis” till de som är registrerade för F-skatt. Det skall kunna uppvisas på begäran men normalt räcker det att man skriver “Innehar F-skattebevis” på faktura eller offert.

Om man vill justera den F-skatt SKM har beslutat om lämnar man in en Preliminär självdeklaration, RSV 4314.

Skatter – egenavgifter

- Motsvarar arbetsgivaravgiften för den driver enskild firma, HB eller KB.
- Tas ut på vinsten i näringsverksamheten.
- 31,01%
- Den debiterade F-skatten skall täcka egenavgifterna.

Egenavgifterna beräknas på underlag från självdeklarationen och debiteras slutgiltigt i december året efter att du haft inkomsten. Du skall dock göra en preliminärdeklaration så att du får en debiterad F-skatt, den F-skatt du betalat avräknas mot den slutgiltiga skatten.

Även du som skall betala egenavgifter har rätt att göra en reduktion på maximalt 9 000.- per år.

Skatter – Bolagsskatt

- Skatt på vinsten för Aktiebolag.
- 28%
- Den debiterade F-skatten skall täcka bolagsskatten.

Skatter – skatt på lön

- Skatt som betalas av anställd på löner med mera.
- Kommunalskatt beslutad av kommunen.
- Statlig skatt på inkomster över 273 800 kr per år.
- Skatten räknas ut från en skatteta-
bells [3].

6 546

AGA

6 284

SK

13 716

LÖN

Arbetsgivaren är skyldig att göra skatteavdrag för sina anställda enligt den skatteta-
bells som gäller.

Skatten skall redovisas till SKM i skattedeklaration varje månad.

Skatter – utdelningskatt

- Skatt på den utdelning som ägare av aktiebolag tar ut från bolaget.
- “Inkomst av kapital”: 30%
- Utdelningen måste stå i relation till uttagen lön. Utdelning över ett gränsvärde läggs till lönen.

Om man har aktiebolag finns möjligheten att välja mellan att ta ut lön eller aktieutdelning.

Vid 32% marginals katt är det bättre att ta ut en vinst på 1000 kr som lön, vid högre marginals katt är det lönsammare med utdelning

Lön 32%: $1000/1.3282*0.68=512$

Lön 55%: $1000/1.3282*0.45=339$

Utdelning: $1000*0.72*0.70=504$

Redovisning

- Internredovisning:
 - Investeringskalkylering
 - Prisberäkningar
 - Efterkalkyler
- Externredovisning:
 - Bokföring
 - Bokslut – deklARATION
 - Årsredovisning

Internredovisningens syfte är att ge organisationen underlag för att bättre bedömma om man arbetar med rätt saker, på rätt sätt och till rätt pris. Kan tyckas som rätt flummig.

Externredovisningen skall ge en bild av företagets ekonomiska ställning t ex inför köp/försäljning av företaget samt för beskattning. Mer konkret än internredovisningen.

Redovisning – regler

- Internredovisning
 - Inga regler – många arbetssätt.
- Externredovisning
 - Bokföringslagen 1999:1078 [4]
("Spara verifikationen (i 10 år!)").
 - Årsredovisningslagen 1995:1554 [4].

Bokföring

- Begrepp
 - Kontoplan
 - Bokföringsteknik
 - Rapporter
 - Hjälpmedel
-
-

Bokföring – begrepp (1)

- Affärshändelse
 - Något händelse som påverkar företagets ekonomiska ställning.
 - Verifikation (allegat, bokföringsorder)
 - Underlag för / kvitto på affärshändelse
 - Grundbok
 - Lista över alla verifikationer i nummerordn.
 - Huvudbok
 - Listning av grundboken sorterat på konto
-

Verifikationer registreras i grundboken i nummerordning. Konteringen och verifikationsnumret skall skrivas på verifikationen med bläck. Alla verifikationer och bokföringshandlingar skall sparas i tio år.

Bokföring – begrepp (2)

- Konto
 - Samlingsrubrik för poster.
 - Debet och kredit
 - Plus- och minus-poster i en verifikation.
 - Verifikationer består av rader:
Debet/Kredit Konto Belopp
 - Konteringen av en verifikation är alla rader som hör till den.
-
-

Bokföring – begrepp (3)

- Eget kapital
 - Tidigare års vinster (och aktiekapital)
 - Inkomst, intäkt, inbetalning
 - Utfört arbete som byts mot ekonomisk ersättning (utförande, periodisering, pengar)
 - Utgift, kostnad, utbetalning
 - Inköp av arbete eller vara som byts mot ekonomisk ersättning (beslut, periodisering, pengar)
-
-

Bokföring – kontoplan

- Fyra kategorier konton
 - Tillgångar (1000-1999)
 - Inventarier
 - Kundfordringar
 - Bankkonto
 - Eget kapital och skulder (2000-2999)
 - Tidigare vinster
 - Leverantörsskulder
 - Intäkter (3000-3999)
 - Utfört arbete
 - Kostnader (4000-8799)
 - Varor
 - Utgifter för drift

En svensk standardkontoplan utformas av BAS-gruppen, www.bas.se, och den används av de flesta företag. Den nu aktuella versionen heter BAS2003.

Bokföring – baskontoplan

1210 Inventarier	4010 Inköp varor
1219 Ackumulerade avskrivningar	5410 Förbrukningsinventarier
1510 Kundfordringar	5460 Förbrukningsmaterial
1910 Kassa	6110 Kontorsmaterial
1930 Checkkonto	6210 Telefon och internet
2013 Egna uttag	7830 Värdeminskning inventarier
2090 Eget kapital	7970 Förlust avyttr inventarier
2110 Periodiseringsfond	8310 Ränteintäkter
2150 Överavskrivningar	8410 Räntekostnader
2440 Leverantörsskulder	8810 Förändring periodiseringsfond
2610 Utgående moms	8850 Förändring överavskrivning
2641 Ingående moms	8999 Årets resultat
3010 Försäljning varor	
3020 Försäljning tjänst	
3970 Vinst avyttr inventarier	
	[5]

Urval av konton enligt BAS2003.

Bokföring, 1 - D eller K?

- Jag brukar tänka på om jag får in pengar eller om jag måste betala ut pengar:
 - Om jag får in pengar blir det plus på checkkontot (eller kassan eller postgirot). Plus=debet och då blir det kredit på det andra kontot.
 - Om jag betalar pengar blir det minus på checkkontot (eller kassan eller postgirot). Minus=kredit och då blir det debet på det andra kontot.
-
-

Bokföring, 2 - pengaflytt

- Vi tar ut 1 000 kronor från checkkontot och lägger dem i kassan.

Eftersom vi tar ut från checkkontot blir det minus, minus=kredit.

Kontering:

K	1930	1 000.-
D	1910	1 000.-

Bokföring, 3 – eget uttag

- Vi tar ut 1 000 kronor från checkkontot och gör åt på en fest.

Privat användning bokförs på konto 2013.

Kontering:

K	1930	1 000.-
D	2013	1 000.-

Bokföring, 4 – kontant förs.

- En kund betalar 1 000 kr kontant (inkl moms).

Du får in 1 000 kronor, kassan går plus, alltså blir det debet i kassan.

Kontering:

D	1910	1 000.-
K	3010	800.-
K	2611	200.-

Bokföring, 5 - kontant köp

- Du köper kopieringspapper för 195.-. På kvittot står att 39.- är moms.

Pengar försvinner från kassan;
minus=kredit!

Kontering:

K	1910	195.-
D	2641	39.-
D	6110	156.-

Bokföring – kundfakturer

- Det finns två metoder för att bokföra fakturer:
 - Kontantmetoden: Intäkten bokförs först när inbetalningen sker.
 - Om fakturan är utestående över bokslut måste den behandlas enl. Fakturametoden.
 - Lätt löpande men två olika hanteringar.
 - Fakturametoden: Intäkten bokförs när fakturan skrivs, fakturan ligger på ett mellankonto.
 - Mer arbete med alla fakturer (två konteringar).
 - Samma rutin oavsett när fakturan skrivs/betalas.
-
-

Bokföring – fakturametod

- När fakturan ställs ut bokförs den som intäkt (kredit) och kundfordran (debet).
- När fakturan betalas bokförs pengarna från kundfordran (kredit) till checkkontot (debet).

Bokföring – 6, betald fakt.

- Företaget AB betalar en faktura på 1 000.- till ditt checkkonto (bankgiro).

Momsen konteras när fakturan ställs ut!

Kontering:

D 1930 1 000.-

K 1510 1 000.-

Bokföring – 7, utställd fakt.

- Du skickar en faktura på 1 000 till Företaget AB.

Tänk på hur inbetalningen bokförs!

Kontering:

D	1510	1 000.-
K	3010	800.-
K	2611	200.-

Bokföring 8 – betald lev.fakt.

- Du betalar en leverantörsfaktura från Buffel&Båg AB på 1 000.-.

Samma sätt som vid betald kundfaktura men med andra konton!

Kontering:

K 1930 1 000.-

D 2440 1 000.-

Bokföring - 9, lev.fakt.

- Du får en faktura från Buffel&Båg AB på 800.- för kontorsmaterial. De har angett att momsens är 150.-.

Tänk på hur utbetalningen konteras!

Kontering:

K	2440	800.-
D	2641	150.-
D	6110	650.-

Bokföring - inventarier

(aka "Häftiga datorprylar")

- Saker som köps till bolaget och som har ett betydande värde skall bokföras som en tillgång. Värdeminskningen får sedan delas upp på flera år ("avskrivningar").
- Ex: Vi köper en dator för 10 000.- (exkl moms). Den bokförs som ett inventarie och skrivs av med 33% per år.
 - Efter år 1 är restvärdet: 6 667.-
 - Efter år 2 är restvärdet: 3 333.-
 - Efter år 3 är restvärdet: 0.-

Avskrivning sker med olika fart beroende på investeringstyp, kontorsinventarier och mindre maskiner på 3-5 år, större maskiner kanske 10 år och hus och byggnader på 20-50 år. Det är viktigt att avskrivningstakten stämmer överens med hur snabbt investeringen slits.

Bokföring 10, inventarie

- Datorinköp 10 000.- plus moms 2 500.-.

Kontering:

K	2440	12 500.-
D	1210	10 000.-
D	2641	2 500.-

Se alltid till att föra upp vilka inventarier du köpt på firman i en lämplig sammanställning, t ex i ditt favorit-ordbehandlingsprogram (eller favorit-editor med inbyggt programmeringsspråk).

Bokföring 11, avskrivning

- Vid slutet av året skall alla inventarier skrivas av. Vi skriver av datorn med 33%.

Observera att avskrivningen sker mot separat värdeminskningsskonto.

Kontering:

K 1219 3 333.-

D 7830 3 333.-

Observera att du kan skriva av ett inventarium till fullo oavsett hur kort tid du haft det.

Smidigt att köpa ny dator i slutet på året om man ser att det blir pengar över och skriva av den med 1/3 direkt.

Bokföring 12, inventarieförs.

- Efter ett år säljer du datorn för 6 000.-. Datorns restvärde i bokföringen är 6 667.-. Skillnaden är en "förlust vid avyttring av inventarie".

Kontering:

D	1510	7 500.-
K	2610	1 500.-
K	1210	10 000.-
D	1219	3 333.-
D	7970	667.-

Om du sålt med vinst hade det istället blivit konto 3970 och "på andra hållet"... kredit.

Avstämningar

- För att kontrollera att allt är rätt bokfört skall man med jämna mellanrum "stämma av" de konton man kan få kontoutdrag på.
 - Avstämningen går till så att man jämför saldo i början av perioden och slutet. Om de inte stämmer mellan bokföring och kontoutdrag får man bocka post för post. (. Jättekul! .)
-
-

Rättelser

- Om man upptäcker fel på tidigare verifikationer kan man gå tillbaka och ändra. Ändringen skall noteras.
 - Om det inte går får man göra en ny verifikation med omvända tecken ("vändning") och sedan ytterligare en verifikation på rätt sätt. Detta skall också noteras.
 - Stöd i bokföringsprogrammet?
-
-

Rapporter

- Balansrapport
 - Visar vilka tillgångar och skulder som bolaget har för tillfället.
- Resultatrapport
 - Visar vilka intäkter och kostnader som uppkommit i rörelsen.
- Exempel kommer...

Hjälpmedel

- Datorprogram:
 - SPCS Administration (www.spcs.se)
 - Hogia (www.hogia.se)
 - SQL-ledger (www.sql-ledger.com)
 - Kalkylblad (se min hemsida)

Bokslut

- I slutet av året skall bokföringen “avslutas”. Checklista:
 - Alla verifikationer är bokförda.
 - Alla inventarier finns i inventarielista.
 - Alla inventarier är avskrivna.
 - Alla konton är avstämnda.
 - När detta är klart kan vi se årets resultat. Nu skall vi göra bokslutsdisp. Se skattebroshyr för aktuell information.
-
-

Fondering / överavskrivning

- Periodiseringsfonder är en bokföringsmässig möjlighet att spara vinster från ett år till senare förlustår.
 - Det behöver inte finnas pengar i kassan som motsvarar fonder.
 - Återförs senast sjätte året efter avsättning.
 - Överavskrivningar är möjligheter att skriva av inventarier mer än den bestämda procentsatsen.
 - Överavskrivningen återförs ganska snart.
-
-

Periodiseringsfond

- 30% av resultatet får avsättas.
- Skall återföras senast sjätte året efter avsättningen.

- Vinst 11 431.-. 30% är 3 429,30, tag 3 400.-

Kontering:

D 8810 3 400.-

K 2110 3 400.-

Överavskrivningar

- Två avskrivningsregler: 20- eller 30-regel
 - 20-regel: Avskrivning med fast procent-sats av inköpsvärdet varje år (20%)
 - 30-regel: Avskrivning med fast procent-sats av restvärdet varje år (30%)
-
-

Överavskrivningar, ex

- Inköp vara för 10 000.-

- Restvärden	20-regel	30-regel	Skillnad
År 0	10 000.-	10 000.-	0.-
År 1	8 000.-	7 000.-	1 000.-
År 2	6 000.-	4 900.-	1 100.-
År 3	4 000.-	3 430.-	570.-
År 4	2 000.-	2 401.-	-401.-
År 5	0.-	1 681.-	-1 681.-
År 6	0.-	1 176.-	-1 176.-
År 7	0.-	824.-	-824.-
År 8	0.-	576.-	-576.-

Deklaration

- Enskild näringsverksamhet redovisas i bilaga till den vanliga självdeklarationen.
 - N2 Näringsbilaga [2]
 Räkna ut vinst i näringsverksamhet
 - N2a Räkenskapsschema [2]
 Kopia av bokföringen
 - Deklarationen kan kännas omständig men läs i broshyrerna [6] så går det bra!
-
-

Nytt år

- När det är dags att påbörja ett nytt år med bokföringen skall du föra över alla saldon från bokslutet till det nya året **på balanskontona (1000-2999)**!
- Dessa grundvärden kallas ingående balans.
 - Bokföringsprogram har ofta stöd för att föra över dessa automatiskt.
- Resultatkontona är 0 i början av året!

Om du inte har stöd i bokföringsprogrammet tar du fram balansrapporten från bokslutet och tar fram siffrorna från slutet på året.

Länkar och annat läsvärt

- Riksskatteverket: www.rsv.se
 - Nutek: www.nutek.se
 - Björn Lunden Information: www.blinfo.se
 - LysKOM: Bokføring – tips, tricks...
(Nya) företag (-) erf...
-
-

Referenser

1. Källa: http://www.scb.se/templates/Listning1____19851.asp
 2. RSVs blankettarkiv: <http://www.rsv.se/blanketter/main.html>
 3. Ex: http://www.rsv.se/pdf/skattetabell_32.pdf
 4. Sök i Rixlex efter SFS-nummer:
<http://www.riksdagen.se/debatt/sfst/index.asp>
 5. BAS-kontoplanen BAS2003: www.bas.se/Kontoabell%202003.pdf
(OBS! Tryckfelsnisse har inte varit framme i URLen ovan!)
 6. RSVs broshyrer: <http://www.rsv.se/broschyror/main.html>
-
-